

تحلیلی بر آگاهی و عملکرد زیستی کشاورزان در نواحی روستایی (مطالعه موردی: دهستان قهاوند شهرستان همدان)

مراد کیخسروی

دانشجوی دکتری - رشته توسعه کشاورزی - دانشگاه آزاد - واحد علوم تحقیقات

kkhosravi64@yahoo.com

نتایج و تحلیل

بر اساس نتایج در بخش منابع آب ۸۷٪، در بخش منابع خاک ۹۲٪ درصد، در بخش تنوع زیستی ۸۶٪ و در بخش آلودگی هوا ۸۷٪ از عملکرد زیستی تابعی از آگاهی زیستی می باشد و در کل ۹۶٪ از عملکرد زیستی نمونه مورد مطالعه تحت تاثیر آگاهی زیستی آنها می باشد. بر اساس مقدار Sig که در تمام بخشها برابر با (۰/۰۰۱) می باشد.

چکیده

زمینه و هدف: کشاورزی به عنوان یک فعالیت اقتصادی در طبیعت، تاکنون تاثیر زیادی بر تنوع زیستی و چشم اندازهای طبیعی داشته است. آگاهی زیستی: کشاورزان شامل اطلاعات آن ها در مورد معضلات محیطی، عوامل موثر در گسترش این اطلاعات در مورد اقداماتی است که کشاورزان می توانند برای بهبود این وضعیت انجام دهند. هدف تحقیق: حاضر بررسی عملکرد و آگاهی زیستی کشاورزان در نواحی روستایی دهستان قهاوند همدان می باشد. یافته ها: آگاهی زیستی در کشاورزان مورد مطالعه در سطحی بالاتر از متوسط و عملکرد زیستی آنها نیز در سطحی پایین تر از متوسط قرار دارد. نتیجه: علت پایین تر بودن سطح عملکرد زیستی کشاورزان در مقابل آگاهی زیستی آن ها نیز این است که کشاورزان مورد مطالعه با وجود اطلاع و آگاهی از مشکلات ایجاد شده توسط کودها و سموم به منظور مبارزه با آفات مجبور به استفاده از این مواد بوده اند.

مقدمه

یکی از ابعاد مهم زندگی انسان، به تعامل و رابطه وی با طبیعت و محیط زیست بر میگردد. اما امروزه، محیط زیست مورد تهدید واقع شده است: ۱- به نحوی که بروز بحرانهای زیست محیطی موجب طرح این پرسش شده است که آیا محیط زیست می تواند ادامه رفتار فعلی انسانها را تحمل کند. ۲- در این بین، یافته های دانشمندان نشان می دهد که رفتارهای واقعی انسان از ذهنیات او نشأت می گیرد. ۳- با اهمیت یافتن تاثیر باورهای اخلاقی و ارزشهای مذهبی بر رفتار نسبت به دیگران و از جمله رابطه با سایر موجودات و گیاهان توسط جوامع انسانی است. ۴- یکی از مهم ترین مفاهیمی گره امروزه در مورد با چگونگی حل مشکلات ناشی از بهره برداری بی رویه انسان از محیط زیست مطرح شده است، گره کشاورزی به عنوان یک فعالیت اقتصادی در طبیعت، تاکنون تاثیر زیادی بر تنوع زیستی و چشم اندازهای طبیعی داشته است. ۵- در مورد پیشینه مطالعاتی تحقیق می توان به پژوهش انجام یافته توسط Magowski et al (۲۰۰۴) تحت عنوان آگاهی زیست محیطی کشاورزان لهستانی اشاره کرد. در تحقیق دیگر تحت عنوان آگاهی زیستی به عنوان نتیجه ای از سرمایه اجتماعی توسط Mansib and Jordan (۲۰۰۸)، در سطح فردی موثر بر شیوه های سازگار با محیط زیست است، بررسی شده است. هدف تحقیق حاضر بررسی عملکرد و آگاهی زیستی کشاورزان در نواحی روستایی قهاوند همدان می باشد.

نتیجه گیری

تحقیق حاضر به بررسی سطح و عملکرد زیستی کشاورزان پرداخته تا آگاهی و عملکرد آنها را در ارتباط با فرسایش و تخریب خاکها، آلودگی و هدررفت آب، کاهش گونه های زیستی و آلودگی هوا که مرتبط با فعالیتهای کشاورزی است بررسی کند. تکمیل پرسشنامه در ابعاد ذکر شده نشان داد آگاهی زیستی نمونه مورد مطالعه در هیچکدام از ابعاد در سطح بالایی نمی باشد. نتایج نشان می دهد، در بخش منابع آب ۸۷٪، در بخش منابع خاک ۹۲٪، در بخش تنوع زیستی ۸۶٪ و در بخش آلودگی هوا ۸۷٪ از عملکرد زیستی تابعی از آگاهی زیستی می باشد و در کل ۹۶٪ از عملکرد زیستی نمونه مورد مطالعه تحت تاثیر آگاهی زیستی آنها می باشد و در کل می توان نتیجه گرفت، آگاهی و عملکرد زیستی آنها در سطحی متوسط است

مواد و روش ها

منابع زیست محیطی شامل: ۱- آلودگی هوا ۲- منابع آب ۳- منابع خاک ۴- تنوع زیستی - روش مورد بررسی: این تحقیق به شیوه توصیفی-تحلیلی و از نوع کاربردی می باشد. از جنبه ی جمع آوری داده ها، تحقیق حاضر از نوع پژوهشهای پیمایشی به شمار می آید. بنابراین مانند اغلب پژوهشهای پیمایشی بر روی نمونه محدودی از کل جامعه متمرکز شده و با استفاده از پرسشنامه دادههای مورد نیاز از نمونه انتخاب شده گردآوری شده است. به منظور دستیابی به اهداف تحقیق براساس جدول Morgan and Krejcie (۲۰۰۶) پرسشنامه پس از تعیین روایی به صورت تصادفی در دهستان قهاوند از بخش مرکزی شهرستان همدان تکمیل شده است. این دهستان براساس سرشماری سال ۱۳۹۰، تعداد ۹۴۱۶ نفر جمعیت و ۱۶۱۹ خانوار داشته و شغل اصلی ساکنان آن کشاورزی می باشد.

منابع

- ۱- نجارزاده، ر- راقلی زاده - م - زیوداری-م ۱۳۸۷، شکل گیری نظام های اقتصادی بر مبنای اخلاق اسلامی و اخلاق سرمایه داری، دو فصلنامه ی علمی پژوهشی و جستارهای اقتصادی- شماره ۱۰، صفحه صفحهای ۳۰ --- ۲- طراوتی، م؛ ایافت، س-، ۱۳۸۷، دستورکار ۲۱، انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری UNDP- صفحه ۳۰ الی ۴۵ --- ۳- عبدی، ن- ۱۳۸۷-، ارزیابی تنوع زیستی گیاهان در معرض خطر استان مرکزی، فصلنامه تحقیقات ژنتیک و اصلاح گیاهان مرتعی و جنگلی ایران، جلد ۱۵، شماره ۱، صفحه ۵۲ الی ۵۲